

Sygn. akt I.Ca 183/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2019r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Szostak - Szydłowska
Sędziowie:	SSO Aneta Ineza Sztukowska (spr.) SSO Alicja Wiśniewska
Protokolant:	st. sekr. sąd. Ewa Andryszczyk

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2019 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo S.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego (...) S.A. z siedzibą w K.

od wyroku Sądu Rejonowego w Suwałkach

z dnia 27 lutego 2019r., sygn. akt I C 35/19

1. Oddala apelację;

2. Zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w K. na rzecz powoda Skarbu Państwa Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo S. kwotę 450 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem II instancji.

SSO Małgorzata Szostak - Szydłowska SSO Aneta Ineza Sztukowska SSO Alicja Wiśniewska

Sygn. akt I.Ca. 183/19

UZASADNIENIE

Powód Skarb Państwa Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo S. wystąpił przeciwko (...) S.A. z siedzibą w K. z pozwem o zapłatę kwoty 2.758,69 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwot: 281,95 zł, 2.429,89 zł i 46,85 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Jednocześnie domagał się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje żądanie powód podał, iż jako zarządca nieruchomości leśnych, będących własnością Skarbu Państwa w dniu 22 stycznia 2014 roku zawarł z pozwanym przed notariuszem dwie umowy ustanowienia służebności przesyłu zapisane w Rep. A Nr 498/2014 i Rep. A nr 504/2014, na mocy których pozwana spółka zobowiązała się do zapłaty na jego rzecz w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku wynagrodzenia w wysokości odpowiadającej wartości podatków i opłat, ponoszonych przez niego od części nieruchomości, z których korzystanie jest ograniczone w związku z wykonywaniem prawa służebności przez pozwanego. Na tej podstawie powód w dniu 04 czerwca 2018 roku wystawił na rzecz pozwanego faktury VAT o nr: (...) na kwotę 2.780,85 zł brutto (na poczet tej faktury pozwany dokonał w dniu 03 lipca 2018 roku wpłaty w wysokości 350,96 zł); (...) na kwotę 380,77 zł brutto (na poczet tej faktury pozwany w dniu 03 lipca 2018 roku dokonał wpłaty w wysokości 98,82 zł); (...) na kwotę 74,29 zł brutto (przedmiotową fakturę pozwany opłacił w całości).

Nakazem zapłaty z dnia 06 grudnia 2018 roku wydanym w postępowaniu upominawczym w sprawie sygn. akt I. Nc. 1548/18 referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Suwałkach żądanie powoda uwzględnił w całości.

Od orzeczenia powyższego pozwany (...) S.A. z siedzibą w K. wniósł sprzeciw, zaskarżając je w całości i domagając się oddalenia powództwa oraz zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Argumentując swoje stanowisko w sprawie pozwany zarzucił, iż wynagrodzenie za służebność przesyłu objęte załączonymi do pozwu fakturami VAT zostało wyliczone niezgodnie z postanowieniami łączących strony umów. Pozwany podniósł, iż działki ewidencyjne składające się na nieruchomości obciążone służebnością przesyłu pozostają zarazem na terenie faktycznie zalesionym, w tym w bezpośrednim sąsiedztwie działek oznaczonych jako tereny leśne, tworząc z nimi nieruchomości objęte tymi samymi księgami wieczystymi. W konsekwencji, zdaniem pozwanego bez wątpienia na nieruchomościach obciążonych prowadzona jest (lub może być) gospodarka leśna w rozumieniu art. 6 ust. 1 ustawy o lasach. Pozwany wskazał, iż zgodnie z treścią umów łączących strony z tytułu ustanowienia służebności przesyłu zobowiązał się on do zapłaty na rzecz powoda obliczanego corocznie wynagrodzenia w wysokości odpowiadającej wartości podatków i opłat ponoszonych przez niego od nieruchomości, płatnego za każdy rok, począwszy od roku 2015 w terminie do dnia 30 czerwca na podstawie faktury VAT wystawionej przez powoda. Pozwany zauważył, że wynagrodzenie obejmujące okres od 2016 roku do 2017 roku ustalone zostało jak dla gruntów leśnych, a nie jak dla gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – zgodnie z oświadczeniem Nadleśniczego Nadleśnictwa S. z dnia 08 czerwca 2016 roku oraz z dnia 27 kwietnia 2017 roku. Pomimo to powód pismem z dnia 08 kwietnia 2018 roku przekazał pozwanemu oświadczenie o wysokości należnego wynagrodzenia za rok 2018, obliczając je według stawki określonej dla gruntów związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą. Według wiedzy pozwanego, powód nie zwracał się do organu podatkowego z wnioskami o interpretację w tym zakresie, a organ ten nie wydał jakiegokolwiek decyzji ustalającej wysokość zobowiązania w sposób odmienny od przyjętego przez strony. Z tych względów pozwany uścił na rzecz powoda wynagrodzenie w wysokości uwzględniającej kwalifikację gruntu obciążonego służebnością i jego rzeczywisty sposób wykorzystania, tj. w wysokości 43,45 zł/ha – dla gminy P. i 43,3532 zł/ha – dla gminy S.. Pozwany zakwestionował nadto zasadność żądania przez powoda odsetek za opóźnienie liczonych od dnia wniesienia pozwu, a także skapitalizowanych odsetek od dokonanych wpłat, gdyż brak przekazania mu przez powoda dokumentów źródłowych stanowiących podstawę opodatkowania skutkuje wydłużeniem terminu zapłaty wynagrodzenia.

Wyrokiem z dnia 27 lutego 2019 roku w sprawie sygn. akt I.C. 35/19 Sąd Rejonowy w Suwałkach: zasądził od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w K. na rzecz powoda Skarbu Państwa Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo S. kwotę 2.758,69 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi: - od kwoty 281,95 zł od dnia 21 listopada 2018 roku do dnia zapłaty, - od kwoty 2.429,89 zł od dnia 21 listopada 2018 roku do dnia zapłaty, - od kwoty 46,85 zł od dnia 21 listopada 2018 roku do dnia zapłaty (pkt I.); zasądził od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w K. na rzecz powoda Skarbu Państwa Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo S. kwotę 900,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego (pkt II.); nakazał pobrać od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w K. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 100,00 zł tytułem brakujących kosztów sądowych (pkt III.).

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne, poczynione na podstawie dowodów w postaci: umowy notarialnej Rep. A nr 498/2014 (k. 18-26), umowy notarialnej Rep. A nr 504/2014 (k. 27-46), pisma wraz oświadczeniem i potwierdzeniem odbioru (k. 47-49), faktury VAT (k. 50-52), potwierdzenia przelewów (k. 53-55), pisma (k. 56), noty odsetkowej wraz z potwierdzeniem odbioru (k. 58, 60), pisma wraz z dowodami nadania (k. 61-64), pisma (k. 57), decyzji (k. 161-168, 169-176, 177-183, 185-191):

W dniu 22 stycznia 2014 roku w Kancelarii Notarialnej Notariusz B. B. w S. Skarb Państwa Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo S. i (...) S.A. z siedzibą w K. zawarły dwie umowy ustanowienia służebności przesyłu w formie aktów notarialnych zapisanych w Rep. A nr 498/2014 i Rep. A nr 504/2014.

Zgodnie z treścią § 4 ust. 1 przedmiotem umowy notarialnej zapisanej w Rep. A nr (...) było ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomościach leśnych będących w zarządzie Nadleśnictwa S. położonych w miejscowości B. gmina S. o powierzchni 8,5638 ha, objętych księgą wieczystą Nr (...), w skład których wchodzi m.in. dwie działki o nr geodezyjnych: 89 i 90 oraz nieruchomości leśne położone w miejscowości K. gmina S. o obszarze 201,0470 ha, objętych księgą wieczystą nr (...), w skład których wchodzi m.in. działka o nr geodezyjnym 236. Natomiast zgodnie z § 4 ust. 1 przedmiotem umowy notarialnej Rep. A (...) było ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomościach leśnych będących w zarządzie Nadleśnictwa S. położonych w miejscowości S. gmina P. o powierzchni 26,4600 ha, objętych księgą wieczystą nr (...), w skład których wchodzi m.in. działki o nr geodezyjnych: (...) oraz nieruchomości położone w miejscowości S. gmina P. o obszarze 24,9391 ha, objętych księgą wieczystą nr (...), w skład których wchodzi m.in. działki o nr geodezyjnych: (...).

W ramach ustanowionej w/w umowami służebności przesyłu, zgodnie z § 6 ust. 1 umowy z Rep. A nr (...) oraz umowy z Rep. A nr (...), (...) S.A. zobowiązały się do zapłaty na rzecz Nadleśnictwa S. w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku wynagrodzenia w wysokości odpowiadającej wartości podatków i opłat, ponoszonych przez Nadleśnictwo S. od części nieruchomości, z której korzystanie jest ograniczone w związku z wykonywaniem prawa służebności opisanych w § 4 w/w umów. W myśl § 6 ust. 2 wskazanych umów, do ustalonego wynagrodzenia miał zostać doliczony podatek od towarów i usług w wysokości obowiązującej w dniu wystawienia faktury VAT. W przypadku nieterminowego realizowania zobowiązań spółka zobowiązała się zapłacić odsetki za opóźnienie w wysokości ustawowej. Zapłata odsetek miała nastąpić w terminie 14 dni od dnia doręczenia spółce wystawionej przez Nadleśnictwo S. noty odsetkowej. Zgodnie zaś z § 6 ust. 3, Nadleśnictwo S. zobowiązało się przekazywać (...) S.A. do dnia 31 maja każdego roku oświadczenie Nadleśniczego zawierające sposób obliczenia wynagrodzenia wraz ze wskazaniem jego wysokości, a na żądanie spółki – dokumenty źródłowe, stanowiące podstawę opodatkowania. Uchybienie terminowi przekazania wymienionych dokumentów stanowiło podstawę do odpowiadającego temu uchybieniu wydłużeniu terminu zapłaty wynagrodzenia. W § 6 ust. 4 i ust. 5 umów o ustanowieniu służebności przesyłu z dnia 22 stycznia 2014 roku wskazano, iż w przypadku, gdy właściwy organ podatkowy wyda decyzję administracyjną, od której przysługują zwyczajne środki odwoławcze, obciążającą Nadleśnictwo S. inną wartością podatku, wraz z odsetkami za zwłokę, Nadleśnictwo S. poinformuje spółkę o tym fakcie niezwłocznie, lecz nie później niż w terminie 7 dni od daty jej doręczenia. Wraz z informacją Nadleśnictwo S. miał przekazać spółce potwierdzoną przez Nadleśniczego Nadleśnictwa S. za zgodność z oryginałem kopię decyzji zmieniającej wartość podatku. W terminie kolejnych 4 dni spółka miała przekazać Nadleśnictwu S. swoje stanowisko, co do wniesienia środka odwoławczego od decyzji zmieniającej wartość podatku. Koszty postępowania odwoławczego należy do spółki. W przypadku zaś wydania przez organ podatkowy decyzji ostatecznej lub objętej rygiem natychmiastowej wykonalności, zmieniającej wysokość zapłaconego podatku od gruntów, przez które przebiegają linie elektroenergetyczne będące własnością spółki, spółka zobowiązała się do wyrównania Nadleśnictwu S. kwoty zapłaconego podatku wraz z odsetkami za zwłokę za okres ustalony decyzją organu, w terminie 30 dni od dnia powiadomienia na piśmie o tym fakcie spółki przez Nadleśnictwo S., z zastrzeżeniem ust. 6.

Z § 6 ust. 6 i ust. 7 w/w umów natomiast wynikało, iż spółka zobowiązała się uiścić kwotę zapłaconego podatku na podstawie faktury VAT wystawionej przez Nadleśnictwo S. i doręczonej spółce. Nadleśnictwo S. zobowiązane było załączyć potwierdzoną przez Nadleśniczego za zgodność z oryginałem kopię decyzji oraz potwierdzenie dokonania

przelewu bankowego dotyczącego zapłaty podatku. W przypadku, gdy decyzja stwierdzałaby nadpłatę podatku za rok podatkowy Nadleśnictwo S. zobowiązane było do wystawienia faktury VAT korekty i zwrotu za rzecz spółki nadpłaconego wynagrodzenia w wysokości odpowiadającej stwierdzonej nadpłacie w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja stwierdzająca nadpłatę stała się ostateczna lub objęta została rygorem natychmiastowej wykonalności.

W dniu 27 kwietnia 2018 roku Nadleśnictwo S. przesłało (...) S.A. w K. oświadczenie Nadleśniczego Nadleśnictwa S. o sposobie obliczenia wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu w roku 2018. W treści oświadczenia wskazano, że w 2018 roku Nadleśnictwo S. obciążone zostało podatkiem od nieruchomości oraz podatkiem leśnym: w stosunku do nieruchomości położonych w gminie P. w łącznej wysokości 309,57 zł netto, do nieruchomości położonych w gminie S. – w łącznej wysokości 2.260,85 zł netto, zaś w zakresie nieruchomości położonych w gminie B. obciążone zostało podatkiem leśnym w wysokości 60,40 zł netto.

W dniu 04 czerwca 2018 roku Nadleśnictwo S. wystawiło faktury VAT o nr: (...) na kwotę 2.780,85 zł brutto, (...) na kwotę 380,77 zł brutto, (...) na kwotę 74,29 zł brutto – z terminem płatności w ciągu 26 dni od daty wystawienia faktur.

Dwie z w/w faktur zostały opłacone jedynie częściowo. Na poczet faktury nr (...) S.A. wpłaciły w dniu 03 lipca 2018 roku kwotę 350,96 zł, na poczet faktury nr (...) w dniu 03 lipca 2018 roku dokonano wpłaty w kwocie 98,82 zł, zaś faktura nr (...) została opłacona w całości, tj. w kwocie 74,29 zł.

W piśmie z dnia 27 czerwca 2018 roku (...) S.A. zakwestionowały wysokość zadeklarowanych przez Nadleśnictwo S. stawek podatku od nieruchomości za rok 2018 dla gruntów pod liniami elektroenergetycznymi objętych służebnością przesyłu, a w konsekwencji wysokość wystawionych faktur VAT z dnia 04 czerwca 2018 roku o nr: (...) i (...), domagając się ich korekty poprzez zmniejszenie odpowiednio o kwoty: 1975,52 zł netto i 229,23 zł netto.

W odpowiedzi na powyższe, Nadleśnictwo S. w piśmie z dnia 05 lipca 2018 roku odmówiło korekty wskazanych faktur oświadczając, iż oczekuje opłacenia faktur w całości, gdyż deklaracje podatkowe zostały złożone zgodnie z obowiązującymi przepisami i aktualnym orzecznictwem.

Pismami z dnia 05 lipca 2018 roku oraz z dnia 30 lipca 2018 roku Nadleśnictwo S. wezwało (...) S.A. do zapłaty kwoty 2.711,84 zł w terminie 5 dni od daty otrzymania wezwania.

W dniu 28 września 2018 roku Nadleśnictwo S. wystawiło notę odsetkową nr (...) na kwotę 46,85 tytułem skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w zapłacie należności wynikających z faktur VAT o nr: (...).

(...) S.A. do chwili obecnej nie opłaciły brakujących kwot wynikających z faktur VAT wystawionych w dniu 04 czerwca 2018 roku w łącznej wysokości 2.711,84 zł oraz noty odsetkowej nr (...) z dnia 28 września 2018 roku w kwocie 46,85 zł.

Po wniesieniu niniejszego pozwu do Sądu w dniu 22 listopada 2018 roku, Wójt Gminy S. wydał cztery decyzje określające wysokość zobowiązania podatkowego Skarbu Państwa Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa S. w podatku od nieruchomości o numerach: (...). (...), (...). (...), (...). (...), (...). (...) w sprawie określenia wysokości zobowiązania podatkowego w podatku od nieruchomości za lata 2014, 2015, 2016 i 2017, w których stawka podatku od nieruchomości położonych na terenie gminy S., zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej przez (...) S.A. w postaci umiejscowienia słupów energetycznych wyniosła odpowiednio: w roku 2014 – 1.819,84 zł, a za lata 2015-2017 – 1.985,28 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji skonstatował w pierwszej kolejności, iż bezspornym w niniejszej sprawie było, że powód uiszczył w 2018 roku należności podatkowe w deklarowanej przez siebie wysokości oraz to, że pozwany wystawione faktury opłacił jedynie w części, a także i to, że nie opłacił noty odsetkowej nr (...) z dnia 28 września 2018 roku.

Zdaniem Sądu Rejonowego z zapisów łączących strony niniejszego postępowania umów ustanowienia służebności przesyłu w sposób jasny wynika, iż należne powodowi wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu odpowiada wartości poniesionych przez niego podatków. To na powodzie jako podatniku spoczywa pełna i wyłączna

odpowiedzialność za dopełnienie obowiązku zadeklarowania i opłacenia podatku w należytej wysokości. Powód zadeklarował wysokość należności podatkowych za rok 2018 w wyższej wysokości niż w latach poprzednich, tj. w latach 2015-2017. Miało to jednak swoje uzasadnienie, gdyż zmiana ta podyktowana była koniecznością dostosowania sposobu opodatkowania gruntów znajdujących się pod pasami technicznymi zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie służebności przesyłu przez przedsiębiorstwa energetyczne (a takim przedsiębiorstwem jest pozwana spółka) do ugruntowanej interpretacji przepisów ustawy o podatkach i opłatach lokalnych dokonanej przez Naczelny Sąd Administracyjny, który dał powyższemu wyraz w szeregu orzeczeń m.in. w wyrokach: z dnia 09 czerwca 2016 roku ((...)), z dnia 17 czerwca 2016 roku ((...), (...), (...)) oraz z dnia 11 sierpnia 2017 roku ((...)). Zgodnie ze stanowiskiem Naczelnego Sądu Administracyjnego grunty znajdujące się pod pasami technicznymi są gruntami zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie przesyłu przez przedsiębiorstwa energetyczne i podlegają najwyższymi stawkami podatku od nieruchomości i nie ma na to wpływu, czy na gruntach tych faktycznie może być prowadzona działalność leśna w ograniczonym zakresie.

Na marginesie Sąd Rejonowy wskazał, iż taka właśnie interpretacja przepisów podatkowych w zakresie podatku od nieruchomości obciążonych służebnością przesyłu na rzecz znalazła odzwierciedlenie w decyzjach Wójta Gminy S. z dnia 22 listopada 2018 roku o nr: (...). (...), (...). (...), (...). (...) i (...). (...) w sprawie określenia wysokości zobowiązania podatkowego Skarbu Państwa Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa S. w podatku od nieruchomości za lata 2014-2017, w których stawka podatku od nieruchomości położonych na terenie gminy S., zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej przez (...) S.A. w postaci umiejscowienia słupów energetycznych została określona według najwyższej stawki przewidzianej dla gruntów zajętych pod działalność gospodarczą. W uzasadnieniach tych decyzji organ podatkowy powoływał się na szereg orzeczeń Naczelnego Sądu Najwyższego potwierdzających nową linię orzecznictwa.

W ocenie Sądu Rejonowego w przedmiotowej sprawie bezsprzecznie treść postanowień umownych zawartych w umowach ustanowienia służebności przesyłu łączących strony postępowania zobowiązuje pozwanego do zapłaty na rzecz powoda wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu w wysokości odpowiadającej wartości poniesionych podatków, a więc należności publicznoprawnych, które zostały przez powoda – Nadleśnictwo S. uiszczane na rzecz organu podatkowego. Chodzi tu o wszelkie podatki, bez rozróżnienia na podatek rolny, leśny czy podatek od nieruchomości. Zdaniem Sądu Rejonowego postanowienia umowne w tym zakresie zostały sformułowane w sposób jasny, precyzyjny i nie budzący żadnych wątpliwości. Nie wymagają one dodatkowej interpretacji czy wykładni. Jednocześnie Sąd I instancji podkreślił, że zarówno powód jak i pozwany są profesjonalistami w obrocie gospodarczym, a jak wynika z zasad doświadczenia życiowego ostateczna treść umów zawieranych przez profesjonalne podmioty poprzedzona jest zazwyczaj negocjacjami i wnikliwą analizą. Strony przyznały Nadleśnictwu S. prawo do określenia wartości podatku, jaki ma być opłacony poprzez złożenie deklaracji, która to czynność wynika z przepisów prawa podatkowego (art. 6 ust. 9 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych). Z treści w/w umów ustanowienia służebności przesyłu nie wynika przy tym, aby strony uzależniały złożenie przez powoda deklaracji od wcześniejszej konsultacji z pozwanym, czy uzyskania jego akceptacji w tym zakresie. Umowy te nie przewidują również braku możliwości żądania przez powoda wynagrodzenia w wysokości przewyższającej wartość wynagrodzenia uiszczanego w latach wcześniejszych.

Sąd Rejonowy wskazał nadto, iż powód oprócz przekazanego oświadczenia Nadleśniczego Nadleśnictwa S. o wysokości podatku od nieruchomości za rok 2018 oraz złożonych deklaracji podatkowych nie dysponował jakąkolwiek decyzją organu podatkowego w zakresie wysokości podatku za rok 2018, gdyż żadna decyzja w tym zakresie nie została wydana. Organ podatkowy wydałby taką decyzję w sytuacji, gdyby kwestionował deklarowaną wysokość opodatkowania gruntów, a w przedmiotowej sprawie nie miało to miejsca. Dlatego też postanowienia umowne z § 6 ust. 4 i ust. 5 obu umów ustanowienia służebności przesyłu, na które powołuje się pozwany nie mają zastosowania w realiach sprawy niniejszej. Te postanowienia umowne miałyby zastosowanie, gdyby organ podatkowy wydał decyzję w zakresie wysokości podatku za rok 2018, a taka decyzja – jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego – nie została wydana.

Podsumowując, Sąd Rejonowy wskazał, że roszczenie powoda zasługiwało na uwzględnienie w całości, w tym w zakresie kwoty objętej notą odsetkową, albowiem podstawą naliczenia odsetek za opóźnienie jest treść § 6 ust. 2 umów ustanowienia służebności przesyłu z dnia 22 stycznia 2014 roku, zgodnie z którymi w przypadku nieterminowego realizowania zobowiązań pozwany zapłaci odsetki za opóźnienie w wysokości ustawowej, przy czym zapłata odsetek nastąpi w terminie 14 dni od dnia doręczenia spółce wystawionej przez Nadleśnictwo S. noty odsetkowej. Nota odsetkowa nr (...) z dnia 28 września 2018 roku została doręczona pozwanemu w dniu 02 października 2018 roku, a zatem z dniem 16 października 2018 roku roszczenie z niej wynikające stało się wymagalne.

Mając powyższe na uwadze Sąd Rejonowy orzekł jak w pkt. I sentencji wyroku, przy czym o odsetkach orzekł na podstawie art. 481 § 1 i § 2 k.p.c. oraz zgodnie z żądaniem pozwu od dnia wniesienia pozwu, tj. od dnia 21 listopada 2018 roku (data prezentaty).

Motywuując rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd I Instancji oparł się o art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 3) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu pozwany winien jest zwrócić powodowi wszelkie wyłożone przez niego koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw, do których zaliczył Sąd Rejonowy wynagrodzenie fachowego pełnomocnika z wyboru w wysokości 900,00 zł (pkt II. wyroku). Natomiast o brakujących kosztach sądowych, na które złożyła się opłata sądowa od pozwu w wysokości 100,00 zł, od której powód był zwolniony z mocy ustawy, Sąd orzekł w oparciu o art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Sąd Rejonowy marginalnie też wskazał, iż oddalił wnioski dowodowe zgłoszone przez pełnomocnika pozwanego w przedmiocie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu leśnictwa oraz dowód z przesłuchania świadków (pracowników pozwanego), albowiem okoliczności, na które miałyby być przeprowadzone te dowody nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł pozwany (...) S.A. z siedzibą w K., zaskarżając go w całości. Powyższemu orzeczeniu w apelacji zarzucono przy tym naruszenie:

1) przepisu art. 65 § 2 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na jego pominięciu przy rozstrzygnięciu sprawy i porzuceniu na literalnym brzmieniu tekstu umowy o ustanowienie służebności z dnia 22 stycznia 2014 roku – akt notarialny Rep. A nr (...) oraz umowy o ustanowienie służebności z dnia 22 stycznia 2014 roku – akt notarialny Rep. A nr (...) w sytuacji, gdy praktyka wykonywania w/w umów przez pierwsze trzy lata jednoznacznie potwierdza, że nie było zgodnym zamiarem stron jednostronne deklarowanie przez powoda najwyższej stawki podatkowej – jak to powód uczynił w 2018 roku;

2) przepisu art. 65 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że deklarowanie przez powoda stawki podatkowej wyższej niż należąca jest zgodne z zasadami współżycia społecznego (dobrymi obyczajami), przez pryzmat których winna być dokonywana wykładnia złożonych oświadczeń woli;

3) postanowień § 6 umów o ustanowienie służebności z dnia 22 stycznia 2014 roku w zw. z art. 39a ust. 2 ustawy z dnia 28 września 1991 roku o lasach w zw. z art. 305¹ k.c. w zw. z art. 471 k.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że dokonana przez pozwaną zapłata wynagrodzenia w części odpowiadającej wysokości podatku leśnego stanowi nienależyte wykonanie umowy i uprawnia powoda do żądania wynagrodzenia ponad kwoty już zapłacone;

4) przepisu art. 227 k.p.c. w zw. z art. 258 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu z zeznań świadków Z. W. oraz A. K. (1) na okoliczności wskazane w treści sprzeciwu, a będące okolicznościami istotnymi w sprawie, tj. okolicznościami dotyczącymi ustalenia rzeczywistej woli i zgodnego zamiaru stron,

5) przepisu art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu z opinii biegłego z zakresu leśnictwa i drzewnictwa na okoliczności warunkujące wysokość należnego podatku, tj. na okoliczność możliwości prowadzenia gospodarki leśnej na części nieruchomości znajdującej się pod przewodami elektroenergetycznymi oraz faktycznego

prowadzenia na w/w części nieruchomości gospodarki leśnej, a w konsekwencji obciążenia pozwanej przez powoda wynagrodzeniem z tytułu korzystania z gruntu w zawyżonej wysokości.

Pozwany nadto na podstawie art. 380 k.p.c. zaskarżył – jako mające wpływ na wynik sprawy – postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 20 lutego 2019 roku, na mocy którego Sąd Rejonowy oddalił wniosek pozwanego o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków Z. W. oraz A. K. (1), a także wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu leśnictwa i drzewnictwa.

Wobec powyższego, pozwany wniósł o: przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków Z. W. i A. K. (1) oraz z opinii biegłego sądowego z zakresu leśnictwa i drzewnictwa na okoliczności wskazane szczegółowo w treści sprzeciwu, zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych. Pozwany ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Suwałkach do ponownego rozpoznania z pozostawieniem temuż Sądowi rozstrzygnięcia o koszt postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Powód, składając odpowiedź na apelację, wniósł o: oddalenie jej w całości wraz z wnioskami dowodowymi wskazanymi w jej treści oraz zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Przed przystąpieniem do merytorycznej oceny apelacji wskazać godzi się, że postępowanie apelacyjne jest kontynuacją postępowania merytorycznego. Zawarty w art. 378§1 kpc zwrot „sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji” oznacza, iż sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia, w tym dokonuje własnych ustaleń faktycznych, prowadzi lub ponawia dowody albo poprzestaje na materiale zebrany w pierwszej instancji, ustala podstawę prawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji, będąc ewentualnie związanym oceną prawną lub uchwałą Sądu Najwyższego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2017 r. w sprawie II CSK 554/16 opubl. w zbiorze Legalis). Warunki prowadzenia postępowania dowodowego przed sądem odwoławczym określone zostały przy tym w art. 381 kpc. Zgodnie z powołanym przepisem Sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później. Jednocześnie, w ramach podstawy wynikającej z art. 380 kpc, Sąd drugiej instancji może w toku postępowania odwoławczego przeprowadzić dowody pominięte przez Sąd pierwszej instancji – o ile uzna je za istotne dla rozstrzygnięcia.

Przenosząc powyższe na grunt sprawy niniejszej, w ocenie Sądu Okręgowego, pozytywnie ustosunkować należało się do części zawartych w apelacji wniosków o przeprowadzenie dowodów pominiętych przez Sąd Rejonowy, a mianowicie tych, które tyczyły się źródeł osobowych. Z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy niniejszej zasadnicze znaczenie miało bowiem ustalenie zamiaru, jaki towarzyszył stronom przy zawieraniu umów o ustanowienie służebności z dnia 22 stycznia 2014 r. Jak trafnie podnoszono bowiem w apelacji, oświadczenie woli stron należy tłumaczyć tak, jak wymagają tego ze względu na okoliczności, w których zostało złożone, zasady współzycia społecznego oraz ustalone zwyczaje; nadto w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu (art. 60 §1 i §2 kc). W świetle powyższych regulacji pominięcie przez Sąd Rejonowy dowodu z zeznań świadków wnioskowanych przez stronę pozwaną ocenić należało jako błędną decyzję procesową, która wymagała naprawy w toku postępowania odwoławczego. Zaznaczyć przy tym godzi się, że jako dopuszczalne uznał Sąd Okręgowy zmodyfikowanie inicjatywy dowodowej strony pozwanej poprzez zmianę osobową jednego ze świadków jako że w żaden sposób nie spowodowało to zwłoki w postępowaniu – świadek E. D. (1) przesłuchana została w miejsce wnioskowanego pierwotnie Z. W. na tej samej rozprawie apelacyjnej co świadek A. K. (1) wnioskowany już przed Sądem I instancji. Rzecz jednak cała w tym, że zeznania ww. świadków nie dowiodły forsowanego przez apelującego twierdzenia, iż zawierając w dniu 22 stycznia 2014 r. umowy o ustanowienie służebności strony postępowania działały w zgodnym zamiarze takiego ustalenia wynagrodzenia, które rodziłoby po stronie powoda obowiązek deklarowania -

dla celów podatkowych – nieruchomości objętych służebnościami jako nieruchomości leśnych, względnie pozyskania uprzedniej zgody pozwanego na zadeklarowanie – dla celów podatkowych – nieruchomości objętych służebnościami jako nieruchomości innych aniżeli leśne (dowód: zeznania świadka E. D. (1) 00:04:36-00:35:48 rozprawy z dnia 25.09.2019 r. i zeznania świadka A. K. (1) 00:35:48-00:53:26 rozprawy z dnia 25.09.2019 r.). W pierwszej kolejności zauważenia wymaga, że żaden ze świadków przesłuchanych w toku postępowania apelacyjnego nie tylko nie stawał do podpisania z powodem umów służebności w dniu 22 stycznia 2014 r., ale też nie prowadził z powodem – przed podpisaniem tych umów – rozmów co do jej treści oraz znaczenia poszczególnych jej zapisów. Stąd też relację świadków co do woli stron umów służebności w dniu 22 stycznia 2014 r. ocenić należało jako nieprzydatną do rozstrzygnięcia. Relacja ta oparta była bowiem na wiedzy z zaskłszenia (w przypadku świadka A. K. (1), który w dacie podpisywania rzeczonych umów nawet u pozwanego nie pracował – „Jak przyszedłem do pracy to były uzgodnienia, tak mi przekazywano, że nadleśnictwa składają oświadczenia i podatek odpowiada podatkowi, który został odzwierciedlony w załączniku do umowy. (...) Pracuję od 2016 r. Przy podpisywaniu umowy w 2014 r. nie byłem uczestnikiem (...) Nie wiem, jakie były uzgodnienia przy podpisaniu umowy. Mój pracownik, który pracuje w spółce od 2011 r., przekazał mi uzgodnienia.”), względnie na własnym wyobrażeniu, jak zapisy umów służebności z dnia 22 stycznia 2014 r. należy interpretować (w przypadku świadka E. D. (1), która z ramienia pozwanego uczestniczyła w opracowywaniu generalnego porozumienia z Dyrekcją Lasów Państwowych tycaącego się zawierania umów w przedmiocie ustanawiania umów służebności przesyłowych – „Przed podpisaniem umowy nie spotkałam się z przedstawicielem powoda. (...) W mojej ocenie, osoby która realizuje i współpracuje z Nadleśnictwami, jest to zawarte w paragrafie 6. (...) Nie uczestniczyłam bezpośrednio w podpisaniu umowy, więc nie mogę powiedzieć, czy były konsultacje na temat paragrafu 6. Nie jest mi wiadome, by ktokolwiek podejmował takie rozmowy.”). W zaistniałej sytuacji za zasadne uznał Sąd Okręgowy przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron, uznając, iż jedynie w ten sposób wyjaśnić można wszelkie wątpliwości co do intencji stron postępowania towarzyszących zawarciu umów ustanowienia służebności z dnia 22 stycznia 2014 r. Zaakcentowania wymaga w tym miejscu, iż strona pozwana – mimo zobligowania przez Sąd – nie wskazała reprezentanta do przesłuchania w charakterze strony na wspomniane okoliczności. Przesłuchany zaś w charakterze powoda nadleśniczy Nadleśnictwa S. W. R. (1) jasno i wyraźnie podał, iż odnośnie umów z dnia 22 stycznia 2014 r. jedyne konsultacje i rozmowy, jakie odbyły się między stronami, dotyczyły kwestii projektowania linii energetycznych. Jednocześnie wyżej wymieniony zaprzeczył, by jego zwierzchnicy z Dyrekcji Lasów Państwowych przekazywali mu jakiegokolwiek instrukcje co do zapisów umów tycaących się wynagrodzenia za służebność; on zaś sam, czytając te umowy przed ich podpisaniem, zapisy odnoszące się do wynagrodzenia za służebność rozumiał literalnie, tj. że wysokość tego wynagrodzenia odpowiadać ma podatkowi od nieruchomości faktycznie uiszczonemu przez powoda (dowód: zeznania W. R. (1) 00:02:07-00:19:37 rozprawy z dnia 30.10.2019 r.). Zeznaniami W. R. (1) – w kontekście pozostałych dowodów zebranych w sprawie (w szczególności zeznań świadków E. D. i A. K.) jak też w kontekście rezygnacji pozwanego ze wskazania reprezentanta do przesłuchania w charakterze strony – nie sposób odmówić wiarygodności. W sprawie niniejszej była to bowiem jedyna osoba, która osobiście uczestniczyła w zawieraniu umów z dnia 22 stycznia 2014 r.

Uzupełnione w ramach postępowania odwoławczego postępowanie dowodowe nie zdołało zatem wykazać, by zapisy umów o ustanowienie służebności z dnia 22 stycznia 2014 r., w zakresie tycaącym się wynagrodzenia należnego powodowi, miały kształt i sens przydawany im przez stronę pozwaną. Do wniosków takich, wbrew przekonaniu apelującego, nie skłania wcale treść §6 ww. umów. Wykładnię tej części umowy dokonaną przez Sąd Rejonowy, Sąd Okręgowy w pełni podziela i akceptuje. Jest ona bowiem logiczna. I jakkolwiek oparto ją wyłącznie na literalnym brzmieniu kontraktów zawartych przez strony postępowania, to – w świetle zeznań E. D., A. K. i W. R. – nie da się przyjąć, by pozostawała ona w sprzeczności ze zgodną wolą kontraktujących. Co najwyżej mogła ona pozostawać w sprzeczności z wolą pozwanego, ale po pierwsze – nie ujawnioną powodowi przed lub przy podpisywaniu umów, po drugie – przez powoda nie dostrzeżoną przed lub przy podpisywaniu umów i po trzecie – przez powoda niezaakceptowaną. Wola tylko jednej ze stron nie może zaś stanowić podstawy do wykładni kontraktu. Stąd też zarzuty apelacji tycaące się naruszenia art. 65§1 i 2 kc ocenić należało jako bezpodstawne.

Stanowiska apelującego co do interpretacji §6 umów zawartych przez strony postępowania, w przekonaniu Sądu Okręgowego, nie da się przy tym podzielić li tylko w oparciu o fakt, iż w roku bieżącym powód – w przeciwieństwie

do roku, którego dotyczą należności dochodzone pozwem – dla celów podatkowych zadeklarował nieruchomości objęte służebnościami jako nieruchomości rolne (tak, jak deklarował to w roku podpisania umów z pozwanym aż do roku 2017 włącznie). Odnotować bowiem godzi się, że w roku bieżącym powód zadeklarował przedmiotowe nieruchomości jako nieruchomości leśne w związku ze zmianą przepisów ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (j.t. Dz.U. z 2019 r. poz. 1170), polegającą na wyraźnym wyłączeniu gruntów, przez które przebiegają urządzenia przesyłowe, wchodzące w skład przedsiębiorstwa przedsiębiorcy prowadzącego działalność w zakresie m.in. przesyłania energii elektrycznej, a także zajętych na pasy technologiczne stanowiące grunt w otoczeniu tych urządzeń z kategorii gruntów i budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarcze w rozumieniu cyt. ustawy. Kwestia tego, czy powód prawidłowo zadeklarował przeznaczenie nieruchomości objętych umowami służebności zawartymi przez strony postępowania jest zresztą nieistotna z punktu widzenia niniejszego postępowania (sąd powszechny nie jest zresztą władny do jej rozstrzygnięcia). Jeśli bowiem weźmie się pod uwagę treść §6 ust. 1 przedmiotowych umów, to jako istotna dla rozstrzygnięcia sprawy niniejszej jawi się jedynie kwestia wysokości podatków i opłat faktycznie poniesionych przez powoda za nieruchomości objęte tymi umowami w roku 2018, a nie podatków i opłat, które powód winien był ewentualnie uiścić. Podkreślenia wymaga też, że żaden z zapisów umów łączących strony postępowania nie przyznaje pozwanemu prawa do ingerowania w treść deklaracji podatkowych składanych przez powoda czy też nie rodzi po stronie powoda obowiązku konsultowania z pozwanym danych w deklaracji takich zamieszczanych. W szczególności prawa/obowiązku takiego nie rodzą zapisy §6 ust. 3-4 przedmiotowych umów. I tak, §6 ust. 3 nakłada na powoda jedynie obowiązek przesłania pozwanemu w terminie do 31 maja każdego roku oświadczenia Nadleśniczego zawierającego sposób obliczenia wynagrodzenia ze wskazaniem jego wysokości, a na żądanie pozwanego także dokumentów źródłowych stanowiących podstawę opodatkowania. Zapis ten, zdaniem Sądu Okręgowego, umożliwić miał pozwanemu kontrolę nie prawidłowości deklaracji podatkowych składanych przez powoda, lecz kontrolę prawidłowości kwot żądanych tytułem wynagrodzenia (tj. czy odpowiadają one rzeczywiście poniesionym podatkom i opłatom). Z kolei §6 ust. 4 umożliwia pozwanemu zajęcie stanowiska co do zasadności wywiedzenia przez powoda – na koszt pozwanego – ewentualnych środków odwoławczych na wypadek wydania przez organ podatkowy decyzji podważającej wartość podatku zadeklarowanego i uiszczanego przez powoda. Ten zapis, zdaniem Sądu Okręgowego, umożliwić miał pozwanemu przedstawienie opinii prawnej co do słuszności decyzji organu podatkowego – o ile zostanie wydana celem rozważenia przez powoda ewentualnego sporu z organem podatkowym (warto zauważyć przy tym, że wspomniany zapis nie obliguje powoda do wdania się w spór z organem podatkowym na tle wydanej przez niego decyzji w wypadku przedstawienia przez pozwanego opinii kwestionującej prawidłowość tejże decyzji, co dodatkowo gruntuje w przekonaniu o jedynie doradczym jego charakterze).

W kontekście powyższego jako nietrafne ocenić należało zarzuty apelacji dotyczące się naruszenia przez Sąd I instancji postanowień §6 umów łączących strony postępowania w zw. z art. 39a ustawy o lasach w zw. z art. 305¹ kc i w zw. z art. 471 kc. Analogicznie ocenić też trzeba było zarzuty apelacji dotyczące się naruszenia art. 227 kpc w zw. z art. 278 kpc poprzez pominięcie przez Sąd Rejonowy dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu leśnictwa i drzewnictwa na okoliczności warunkujące wysokość należnego podatku, tj. na okoliczność możliwości prowadzenia gospodarki leśnej na części nieruchomości znajdującej się pod przewodami elektroenergetycznymi oraz faktycznego prowadzenia na w/w części nieruchomości gospodarki leśnej, a w konsekwencji obciążenia pozwanej przez powoda wynagrodzeniem z tytułu korzystania z gruntu w zawyżonej wysokości. Jak wspomniano bowiem wcześniej, to w jakiej wysokości podatek od nieruchomości objętych umowami z dnia 22 stycznia 2014 r. – w świetle obowiązujących przepisów podatkowych – powód powinien był uiścić pozostaje bowiem irrelevantne dla rozstrzygnięcia o żądaniu pozwu jako że wynagrodzenie należne od pozwanego powodowi odpowiadać miało – stosownie do treści §6 ust. 1 ww. umów - wysokości podatków i opłat faktycznie poniesionych przez powoda. Stąd też przeprowadzanie wnioskowanego w apelacji (a uprzednio przed Sądem I instancji) dowodu z opinii biegłego sądowego uznał Sąd za zbędne dla wyrokowania.

Mając powyższe na uwadze, z mocy art. 385 kpc, orzeczono jak w pkt I wyroku.

O kosztach procesu przed Sądem II instancji rozstrzygnięto na mocy art. 98 kpc, w zw. z §2 pkt 3 w zw. §10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm).

SSO Małgorzata Szostak-Szydłowska SSO Aneta Ineza Sztukowska SSO Alicja Wiśniewska